

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzljavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravišтво: Marjin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Brez kompromisa

Sporazum, iskren, bratski sporazum, života je potreba vsiju nas....

S temi besedami je končal uvodni člankar oficijelne »Samouprave« svoja stvarna in vseskozi temeljita razmotrivanja o resnosti sedanjih trenotkov. Po petih letih osvobodjenja smo prišli srečno tako daleč, da je politična in plemenska diferenciacija dosegla svoj vrhunec. Beograjsko časopisje se vprašuje upravičeno, kako dolgo bo še trajalo to labilno stanje, kako dolgo se bodo federalisti in avtonomisti razkosavali to državo. V osvobodjenih pokrajinah je danes svoboda osvobodila stvar. Kri je nahujkana proti krvi, brat proti bratu, onstran meje pa preži zunanji neprijatelj v zavesti, da smo na znotraj slabotni, piškavi....

Da, nam je potreben iskreni, bratski sporazum. Pet let že traja to nevzdržno stanje. Pet let se odigrava pred očmi celokupnega naroda pusto igračkarije z vitalnimi interesi naše celokupnosti. Sedaj je skrajni čas, da pride do velike odločitve. Srbski del troimenega naroda je največ doprinesel k osvoboditvi, zato gre srbskemu plemenu častno prvenstvo. Toda s tem še ni rečeno, da bosta ostala dela našega naroda zapostavljena. Vidovdanska ustava daje vsakemu državljanu najširše državljanstvo. V temeljnem zakonu naše kraljevine je zajamčena svoboda Srbu, Hrvat in Slovencu. Ustava ne pozna podložnikov, ne državljanov drugega razreda, ampak enakopravne sinove ene matere, ki ji pravimo skupna neodvisnost.

Tega ne morejo razumeti slovenske in hrvatske mase, katerim so brezvestni demagogi postavili nedosegljive cilje. »Samouprava« nam govori iz duše, ko pravi: »Naša država mora biti urejena na unitarističko o nikako na federalističko ali avtonomističko osnovi. To je naš program, ki ne pozna kompromisa. Ta država je bila ustvarjena na grmadah srbskih, hrvatskih in slovenskih kosti, vsled tega nima nikdo pravice rušiti ono, kar je bilo porojeno v solzah in krvi.

Kako dolgo se bo trajalo, da se bo slovensko ljudstvo otrelo svojih dosedanjih voditeljev? Kako dolgo se bo to ljudstvo prenašalo brezdelje in malomarnost za najvišje interese naroda? Petletna porpeljivost je postala naroka nevarna, treba bo nove orientacije. Prvo vprašanje je: Kam? Odgovor ni težak. Nazaj k oni misli, ki je bila in ki je še danes temelj države! Politika ptiča noja je dovedla Slovence v prekarne situacije, in kar je najobčutnejše, v gospodarsko krizo. Ni kriv Beograd, ako danes ni vse tako, kakor bi moralo biti in kakor so si zamislili razni gospodje v krogih slovenske večinske stranke. Kdo se ne spominja, kako dobro nam je bilo, dokler je bila SLS še realna politična stranka, ki je aktivno sodelovala in se ni lovila za fantomi! Danes temu ni več tako. Najmočnejša slovenska stranka se nahaja v opoziciji. Mi se nad tem ne bi zgražali, ako bi se opozicija opredelila po socialni strukturi. Ali današnja opozicija si je izbrala plemensko opredelitev kot alfa in omega njenega nehanja in delovanja. V takih okoliščinah seveda ne preostane Beogradu ničesar, razen težnja po popolnem ujedinenju, ali pa prelom.... Med unitaristično idejo in med ideologijo gospode federalističnega tabora ni kompromisa. To naj si zapomnijo vsi kvaražugoni, ki predbacivajo naši NRS neko krivdo, ki je dejansko izmišljena.

»Toda sporazum se ne doseže z mržnjo in z obrekovanjem, temveč z ljubeznijo in z zaupanjem.« Po dejanskem ujedinenju nam je zmanjkalo eno in drugo. Ljubezen je bila, kakor slama, ki je zgorela v enem samem zgodovinskem trenutku. Danes je išče mo zastonj, dasiravno nam je potrebna, kakor voda ribi. Ni edinstva brez ljubezni! Mi smo eno od Mure do Vardarja. To misel so manifestirali v velikih dnevnih osvobodjenih vsi pošteni Srbi, Hrvati in Slovenci. To misel moramo nositi od palače do zadnje hrbovske kočice. Do danes smo mi Slovenci, žal, doprinesli najmanj na oltar svobode, krivi preroki nam pa šepetajo, naj odtegnemo še tisto uborno polence velikemu ognju medsebojne ljubezni....

Ne tako! Naše vrste se množijo. Čutimo, da nismo osamljeni. Beograd razume našo nepokvarjeno težnjo po resnični svobodi slovenskih duš. V Beogradu so vrte naše oči, ker vemo, da je tam odločitev o naši bodočnosti. Srbi

Narodna skupščina. Za izpopolnitev narodne vojske in vojne mornarice.

Beograd, 11. julia. (Z) Po prečitani zapisnika zadnje seje je prešla narodna skupščina danes dopoldne takoj na dnevni red, to je na razpravo o zakonskem predlogu poslanca Voje Lazića (zemljoradnika).

Demokrat Sretanović je napadel odbor, ker ni razpravljajal o tem predlogu. Klerikalec Gostinčar je zagovarjal stališče zemljoradnikov. Poročevalec večine dr. Milašinović je dejal v svojem govoru, da odbor ni odklonil tega predloga, ampak da je sklenil odstopiti Lazićev predlog odboru, ki naj ga vzporedno proučava z vladnim predlogom. Odboru se je določil rok 20 dni.

Zbornica je prešla nato na glasovanje o tej stvari. Oddanih je bilo 155 glasov, in sicer 117 za in 38 proti.

Po kratkem odmoru je prešla narodna skupščina na drugo točko dnevnega reda: debato o poročilu odbora o zakonskem predlogu glede ustrojstva vojske. Poročevalec večine Maksimović je prečital poročilo odbora, nakar je klerikalec Bedjanec podal oddvojeno mišljenje svojega kluba, zemljoradnik Lazić pa svojega, dočim demokrati niso prečitali svojega oddvojenega mišljenja, ampak bodo tekom debate stavili svoje pripombe.

Minister za vojno in mornarico general Pešić je potem povzel besedo in v obširnem govoru pojasnjeval potrebo novega zakona o ustroju vojske in mornarice. Ena glavnih misli zakonskega predloga je, da se ustvari čim boljše vojsko. Novi zakon je izdelan po dolgih in globokih študijah. Upoštevala so se mnenja vojaških krogov in strokovnjakov, da bi bil novi ustroj čim popolnejši. Naš cilj je, da si ustvarimo čim boljše armado in vojno mornarico. Gledati moramo, da bomo imeli res narodno vojsko, ki naj vsak čas zagotovi obrambo domovine in varuje njene interese. Naša vojska se je vedno odlikovala z osebnimi vrlinami in je bila vedno prava narodna vojska. More se z vso pravico trditi, da ni bilo še nikoli tako tesnih vezí med vojaštvom in narodom in da ni še nikoli in nikjer vladala taka ljubezen in toliko zaupanja med armado in prebivalstvom, kakor pri nas. Minister je zlasti naglašal dejstvo, da se imamo zahvaliti za naše uspehe v vojni baš izrednim vrlinam naše vojske ter veliki ljubezni in zaupanju, ki je vladalo med častniki in vojniki na eni in med prebivalstvom in vojsko na drugi strani. Naš zunanji položaj je danes takšen, da je izredno važno, da imamo tako vojsko in mornarico, ki bo vsak trenutek pripravljena. In baš novi zakon jo napravljaja še sposobnejšo.

Minister je potem razlagal glavne točke novega vojaškega zakona in rekel, da je ena glavnih načel ta, da se rok aktivne vojaške službe skrajša na osemnajst mesecev, v mornarici pa na dve leti. Službovanje v kadru je povsod enako dolgo. Vojaki se ne bodo samo mehanično vezali v vojaški stroki, ampak se bodo tudi vzgajali. Posebni tečajji bodo imeli nalogo, da vzgojujejo vojaštvo v čitanju in pisanju in tudi gospodarsko. Rok službo-

vnanja za hranilce družin in člane zadruge, čijih rodbine so izginile v vojni, se bo po novem zakonu skrajšal na devet mesecev. Splošna vojaška dolžnost traja do 55. leta starosti. V primeru mobilizacije ostane vsa oborožena sila na svojem mestu. Delavci ostanejo v svojih delavnicah in tvornicah. Nadalje ima vsak po 15 dni dopusta na leto in ima tudi pravico do brezplačne voznine. Zakon predvideva napredovanje častnikov, in sicer ne po razredih, ampak po formacijah vojske, to je po stvarni potrebi vojske in proračuna. Skrajšali so se tudi roki za napredovanje. Posebno se zakon ozira na gmotni položaj častništva. Rezervni častniki se kličejo le po štiri tedne vsako leto na orožne vaje, in morejo napredovati do čina polkovnika. Prebivalstvu se ne more odvzemati živina in tudi ne vozila proti priznancem, ampak le proti gotovini.

Minister Pešić je končno prosil zbornico, naj sprejme zakonski predlog o ustroju vojske, ki je zelo velike važnosti za interese naše domovine, ker le na ta način se more ustvariti podlaga za pravilni razvoj naše hrabre vojske in mornarice. S tem je pa zopet zajamčen napredek našega naroda in zagotovljena varnost domovine pred sovražnim napadom. — Govor vojnega ministra je zbornica sprejela z burnim odobravanjem in ploskanjem.

Predsednik je nato zaključil sejo. Prihodnja seja v petek dopoldne ob pol 9. uri zjutraj.

Invalidski zakon.

Beograd, 11. julia. (B) Predsednik Invalidskega združenja general Pokorny je posetil s še tremi člani odbora ministra za socialno politiko dr. Perića in zahteval od njega, naj čimprej predloži narodni skupščini invalidski zakon. Minister mu je izjavil, da se o tem zakonskem predlogu ravno razpravlja v ožjem odboru ministrov in da je vlada jemala v obzir tudi pripombe Invalidskega združenja. Vlada bo pred parlamentarnimi počitnicami predložila zbornici zakonski načrt o invalidih, tako da ga lahko vzame v pretres, ko se po počitnicah zopet sestane.

STALIŠČE IN ZAHTEVE NAŠIH SLOVAKOV.

Beograd, 11. julia. (Z) Nedavno so naši Slovaki imeli svoje zborovanje v selu Petrovcu in so sklenili, da ne razpuste svojih organizacij, ampak, da vstopijo v radikalno stranko. Včeraj dopoldne je pod vodstvom g. Sirke, svečenika iz Sladkega Aradca, deputacija Slovkov posetila g. dr. Janjića, tajnika radikalne stranke in mu predložila svoj memorandum, v katerem zahteva, da se slovaška gimnazija v Petrovcu preuredi v popolno gimnazijo in da se ob priliki proizvede agrarne reforme upoštevajo tudi potrebe Slovkov in da se ustanovi posebna evangeliška slovaška škofija s slovaškim škofom. Ta memorandum je bil včeraj popoldne izročen g. Pašiću.

Rekonstrukcija vlade. — Novi državni podtajniki.

Beograd, 11. julia. (B) Včeraj se je vršila ožja konferenca ministrov in članov radikalnega kluba, na kateri se je razpravljalo o rekonstrukciji vlade in o imenovanju državnih podtajnikov.

Kakor se doznava, bodo imenovani za državne podtajnike v ministrstvu za vere dr. Janjić, v ministrstvu za pravosodje dr. Kojić, v ministrstvu za trgovino in industrijo Velja Popović, v ministrstvu za poljedelstvo in vode Svetislav Stanković, v ministrstvu za pošte in brzljav dr. Nedeljković, v ministrstvu za agrarno reformo

Milan Simonović in v ministrstvu za notranje zadeve dr. Vlada Andrić.

Nadalje se je na tej konferenci govorilo tudi o izpopolnitvi in o izpremembah resortov. Sklenili so, da prevzame ministristvo za agrarno reformo Nastas Petrović, ministristvo za vere dr. Laza Marković, ministristvo za pravosodje Marko Trifković, ministristvo za trgovino in industrijo dr. Velizar Janković, ministristvo za agrarno reformo dr. Dušan Peleš in ministristvo za poljedelstvo in vode dr. Stanić.

ska velikodušnost je mirna prehajala preko Radićevih blaznosti na dnevni red svojega udejstvovanja. Ta velikodušnost bo prizanesla tudi najmanjšemu bratu, ki danes tava po trninih zmote, sovraštvu in zaslepljenosti. Eno je, česar naj Slovenci nikar ne pozabijo: ta država je ta, ona je naša, ta država

in na svetu je ni sila, ki bi smela tej zgodovinski tvorbi odrekat prava do obstanika. Narodna volja je hotela edinstvo, narodni volji se mora podrediti vsak posamezni Srb, Hrvat in Slovenec. Beograd je izdal parolo »Brez kompromisala« in plet je vidimo garancije miru.

Reško vprašanje.

Beograd, 11. julia. (Z) Vlada še ni dala nikakih pojasnil o italijanskih zahtevah po aneksiji Reke. Član vlade je izjavil, da zunanji minister dr. Ninčić ne želi objaviti novih italijanskih zahtev, ker se pregovori še nadaljujejo. Posvetovalni odbor za primorske zadeve je včeraj nadaljeval svoje delo v ministristvu za zunanje zadeve, bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja je dospel včeraj semkaj iz Zagreba, da se udeleži teh važnih posvetovanj. V poučenih krogih sodijo, da vlada ne bo storila prej definitivnih sklepov, dokler se ne posvetuje z načelniki strank. Kolikor se je doslej moglo zvedeti, je talija res stavila zahtevo po aneksiji Reke, naši krajevini pa je v kompenzacijo ponudila Baroš in Delto in del kastavske občine. Po zadnjih poročilih, ki so dospela v Beograd, ni sprejela naša delegacija v Rimu italijanskih zahtev. Naši delegati zahtevajo še nadalje, da se izvede rapalska pogodba.

Beograd, 11. julia. (B) Povodom vzemirajočih vesti našega časopisa o prekinjenju delovanja rimske konference in odpoklicanju predsednika naše delegacije dr. Rybafa iz Rima, doznava Vaš dopisnik iz uradnega vira, da so vse te vesti neresnične. Na konferenci v Rimu so še vedno velike tež-

koče, ki jih povzročajo neumestne zahteve Italije. Sedaj so se te težkoče več ali manj odstranile. Naša delegacija stoji slej ko prej na temelju mirovne pogodbe. Italijani stavljajo vedno svoje zahteve po reviziji rapalske pogodbe, naša delegacija pa jih vedno odklanja in zahteva, da se popolnoma izvede rapalska pogodba. Demantirajo se posebno one vesti, ki govore o tem, da se predsednik naše delegacije dr. Rybaf odpokliče iz Rima. Dr. Rybaf ostane na svojem mestu v italijanski prestolici kot predsednik naše delegacije in vrši še nadalje svoje posle.

Beograd, 11. julia. (B) Ministristvo za zunanje zadeve je sklicalo za jutri sejo posvetovalnega odbora za primorske zadeve. Člani odbora dr. Laginja, dr. Grga Angjelinović in Juraj Kučić so že dospeli v Beograd, ostali pa se pričakujejo jutri.

Beograd, 11. julia. (B) Včeraj je bila v zunanjem ministristvu konferenca posvetovalnega odbora za primorske zadeve pod predsedstvom dr. Ninčića, katere sta se udeležila admiral Prica in dr. Matko Laginja. Razpravljali so o novih pogojih, ki jih stavlja Italijani za rešitev jadranskega vprašanja.

Reparacijski problem.

Zaupnica belgijski vladi. — Dogodki v Poruhrju.

Bruselj, 11. julia. (Agence Havas.) Senat je danes zaključil debato o vladni izjavi in je z 88 proti 44 glasovi sprejel dnevni red, na kateri se izreče vladi zaupnica. V teku debate je izjavil minister za zunanje zadeve Jaspas, da vlada zasleduje umerjeno, obenem pa odločno politiko. Prosil je zbornico, da ima zaupanje do vlade in je pozival senatorje, naj bodo složni. V odgovoru na interpelacijo o atentatu v Duisburgu je izjavil minister za obrambo, da je preiskava dognala, da so eksplozivne snovi vsebovali pikrinovo kislino (C₆H₃N₃O₆), oziroma C₆H₃N₃O₆.

London, 11. julia. (K) Francoski veleposlanik Saint Aulaire je imel danes z lordom Curzonom daljši razgovor.

Berlin, 11. julia. (K) Opravnika poslovskega belgijskega poslanstva dr. Rödigera je včeraj poslal belgijski minister notu, v kateri vnovič izreka sožalje belgijske vlade zaradi napada na nemškega opravnika poslovske in v kateri ga zagotavlja, da bo preskrbljeno za njegovo nadaljnjo varstvo in da proti krivcem uvedeno kazensko postopanje.

Bruselj, 11. julia. (Agence Havas) V zvezi z napadom na nemškega opravnika poslovske se je ta zglasil pri ministru za zunanje zadeve in je zahteval, da se storijo zasedule. Jaspas mu je obljubil, da bodo krivci kaznovani.

Berlin, 11. julia. (K) Glede na eksplozijo na remskem mostu v Duisburgu javlja »Vossische Zeitung« iz Essena, da so včeraj nemške in belgijske oblasti razpravljale o tem, da nemške oblasti sodelujejo pri izsleditvi zločincev.

Konferenca Male antante.

Beograd, 11. julia. (B) Zunanji ministri male antante so se domogli potom poslaništev, da se vrši konferenca zastopnikov držav Male antante v Sinaji dne 28. julia. Konferenca bo trajala samo en dan. Rešiti se imajo vsa skupna vprašanja, ki zanimajo države Male antante. Udeležili se bodo te konference samo zunanji ministri, in sicer dr. Ninčić za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovkov, dr. Beneš za češko-slovaško republiko in Duca za Rumunijo. Prihodnji dan, 29. t. m. se vrši v Sinaji druga konferenca, katere se udeležijo tudi ministri za zunanje zadeve Poljske. Na tej seji se bo razpravljalo o vstopu poljske republike v Malo antanto. V političnih krogih se zatrjuje, da se bo pri tej priliki govorilo tudi o vstopu Grčije v Malo antanto.

Dr. Beneš v Londonu.

London, 11. julia. (K) Češko-slovaški minister za zunanje zadeve g. dr. Beneš je dospel semkaj.

GENERAL MITTELHAUSER V PARIZU.

Berlin, 11. julia. Wolffov urad poroča iz Pariza: Vodja francoske vojaške komisije v Pragi in načelnik generalnega štaba češko-slovaške vojske general Mittelhauser je včeraj dospel v letalno v Strasburg, od koder odpotuje po železnici v Pariz. Kakor poroča »Petit Journal«, je ta nujni poziv generala v Pariz v zvezi z razgovori, ki se bodo vršili med češko-slovaškim zunanjim ministrom dr. Benešom in francoskim ministristkim predsednikom Poincarejem.

NOVA TELEFONSKA PROGA Z BEOGRADOM.

Beograd, 11. julia. (Z) Ministristvo za pošte in brzljav je začelo graditi novo direktno telefonsko progo med Beogradom in Ljubljano, ki bo imela tudi zvezo s Cetinjem in Splitom. Dela bodo trajala približno tri mesece.

DIJAŠTVO IN ORJUNA.

Beograd, 11. julia. (B) Ministristvo prosvete je odredilo, naj se ponovno najstrožje preprevo vsem srednješkolskim dijakom vpisavanje v »Orjuna«, »Srnac« in »Hanaac«.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 11. julia. (Uradno) Vreme v Avstriji je skoro popolnoma jasno. Vročina ni prehuda. V zahodni Evropi se pripravila k slabemu vremenu. Napoved: Traino lepo vreme.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Kri-kri«. — Lya Mara. Kino Ideal: »Človek pred 100.000 leti«. Kino Tivoli: »Čuda džungle«. V. del.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Piccoli na Dnalski cesti in Bakarić na Križevski cesti.

Po celjskih sklepih SLS.

Poslanci SLS ostanejo v parlamentu kljub svoji izjavi pred par tedni, da bodo zapustili parlament, če bo sprejeto povišanje zemljiškega davka. Tako jim je naročil strankni zbor v Celju.

Kako je mogoče tolačiti ta preokret? — Poslanci SLS so bili najbrž napačno informirani, da zahtevajo njihovi volilci, da takoj zapuste parlament, če bo zvišan zemljiški davek. Morda so hoteli ta korak le nekateri posamezniki, katere so poslanci istovetili s celokupnostjo svojih volilcev.

Ce pa je zahtevala res vsa masa SLS-volilcev, da zapuste poslanci parlament, kasneje pa je svoje stališče izpremenila, pomeni to, da je masa verjela hujškarji strankinega časopisa. Kmetje so bili prvi hip vsled pisanja klerikalnega časopisa v mnenju, da bo odslej zemljiški davek v resnici ogromen in krivičen. Tako je priobčil pred nedavnim časom »Slovenec« uvodnik, v katerem člankar trdi, da bo draginja narastla vsled petkratnega povišanja zemljiškega davka na vsaj petkratno izmero. Vsakdo pa ve, da so dosegle cene živil pri sedanjem tečaju dinarja ono točko, preko katere ne morejo več, oziroma jo morejo prekoračiti samo v majhni meri, samo če ostane dinar stabilen. Zato je jasno, da je bila trditve

»Slovenčev« uvodničarja ne samo neutemeljena, temveč naravnost zlobna.

Kakor pa so te hujškarije zlobne, kmetje so jim v prvem trenutku res verjeli in zahtevali, da zapuste poslanci parlament. Toda njihove organizacije so kmalu uvidele, da ni vse tako, kakor piše klerikalni tisk, da novi oziroma povečani davek ni krivičen, zato so dale na strankinem zboru v Celju poslancem navodilo, naj ostanejo v parlamentu. Delavni slovenski kmeti hoče ustvarjanja in ne razdiranja, kakor nekateri njegovi demagoški voditelji.

Zeleti bi bilo, da se končno vendarle prično tudi Slovenci udeleževati pri urejevanju države. Prestati mora medsebojno nezaupanje, ki otežkoča državnih razmah. Beograd ni neizkušen, on more voditi državo tudi brez Korošec-Spahove skupine, kakor jo vodi brez Radića. Vendar pa bo z veseljem pozdravil nove sile, ki bi hotele ustvarjati, ki bi hotele orati ledino naše države, ki bi hotele pomagati naši državi na ono mesto, ki ji pritiče po njenih naravnih zakladih in marljivosti našega ljudstva.

Ce pomeni zborovanje v Celju prehod od politike razdiranja k politiki ustvarjanja, potem ga pozdravljamo.

Inž. R. Šapja.

Pismo iz Bolgarske.

— 6. Sofija, 9. julija.

Oprostite, g. urednik, da se vam že dalje časa nisem javil. Prekrat nas je oklepal v stalno razburjenost. Inozemskih listov ni bilo lahko dobiti in tako je zavladala med nami popolna desorientacija. V tistih dnevih so bile ulice polne strojníc, oblasti so mrzlično iskale seljaških privržencev, v ostalem pa je življenje zadobilo nekaj posebnih značaj...

Posledice prevrata so se razblinile v toliko, da je sledilo zvenketanju sabeli priznanje novega režima. Sofijski meščani simpatizirajo skoro brez razlike z vlado G. Cankova. V mnogih krogih se govori, da dolguje Bolgarska Angliji ter Italiji zelo veliko, ker sta ti dve sili zastavili svoj vpliv, da Evropa ni smatrala konca bivšega režima kot nekaj atentat na novi red v Evropi. G. Cankov je dal temu mišljenju vidnega izraza, ko je orisal dopisniku pariškega »Tempsa« politiko nove vlade. G. Cankov je ob tej priliki izjavil sledeče: V prvi vrsti hočem vzpostaviti svobodo tiska in zborovanja ter vse individualne svobode, ki jih je zemljoradniška vlada stalno ter konstantno dušila. Poskusili bomo tudi z ujedinjenjem vseh strank v eno močno sporazumno, vsenarodno organizacijo, ako želijo te stranke predstavljati red in zakonitost. Radi tega bomo odstranili stare voditelje vseh strank, na njih mesto pa postavimo nove moči iz mlajše narodne generacije. Novi časi zahtevajo novih ljudi.

Kar se tiče kabineta g. Radoslavova, — je nadaljeval g. Cankov — ga čaka rešitev sodišča, ki ostane tudi nadalje v veljavi. Radoslavov naj bo uverjen, da bo ob prvi priliki, ko prestopi našo mejo, aretirán ter doveden v silovenske ječe, kjer ga čakajo ostali kolegi. Razsodilo bo državno sodišče. Slučaj ministrov iz kabinetov 1. 1912—1913 je popolnoma drugačen. Ti ministri (vlada g. Gešova) so izvršili svojo dol-

žnost, ki jo je odobril celokupni narod. Za dogodke iz 1. 1913 imamo pripravljeno konstitucionalno rešitev. Člani tega kabineta bodo kmalu osvobodjeni, ako se pa to še do danes ni zgodilo, je vzrok naša težnja, da ustvarimo ter organiziramo veliko novo silo, ki bo upravljala državo brez teh predstaviteljev starih strank, brez intrig in osebnih sovraštov. Člani vlade iz leta 1918, ki so bili aretirani radi tega, ker niso sklenili miru dva meseca poprej, ko so bili že na vladi, bodo ravnotako osvobodjeni, ker za njih ni sodniške obsodbe. Ves svet se bo kmalu uveril, da nima naša vlada nič skupnega z militaristično politiko ter da si samo želi miru. Radi tega bomo i nadalje vzdrževali odnose s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor so bili določeni s strani bivšega kabineta. Vse, kar je bivša vlada storila za sporazum z Beogradom, ostane i nadalje v veljavi. Ravnotako hočemo izvršiti vse mednarodne obveznosti, ki jih je prevzela bivša vlada. Sicer pa nihi sporazum ni tako nevaren in nepovoljen, kakor ga prikazujejo nekateri politični krogi.

Ujedinjenje demokratske, ujedinjenje narodno-progresivne in radikalne stranke je sprejela demokratska omladina z velikanskim navdušenjem. Fuzija meščanskih strank na Bolgarskem je takorekoč dogovorjena stvar, bližnja bodočnost pa bo pokazala, kako se bo najnovejša »ujedinjenje« obneslo. Notranji minister g. Rusev je začel pridno jahati po komunistih te rse v tem oziru že prikazujejo vidni uspehi nove vlade.

PROMET V RUSIJI

V smeri Rostova ob Donu so povzročili zločinci, da je skočil vlak s tira, da so ga potem popolnoma izropali.

V jugozahodni Rusiji v bližini Odesa je prekinjen promet na 45 progah. 38 postaj je zaprtih radi prometnih težkoč. Čudno je, da tega ni opazil bivši srbski konzul v Odesi, ki je pisal, kako dobre so razmere v Rusiji.

ležne vloge. Pel je največ tenorskih vlog: Gerald (Lakme), Rinuccia (Gianni Schichi), Pinkertona (Butterfly), vojvodo mantovskega (Rigoletto) Vita (Tajnost), Almavivo (Brivec seviljski), Jurčka (Vrag in Katra), Juraniča (Nikolaj Šubic Zrinjski) in Franja (Gorenjski slavec) torej devet partij. V nekaterih je bil izvrsten, v drugih manj dober; ne poje pri dveh predstavah enako. Včasih se zdi, da polaga preveliko važnost na lepe tone, da rad briljira z visokimi h in c ter da pri tem pozabi na vse drugo. Semintam dobi njegov glas nekam jokav timbre, zaradi požiranja posameznih zlogov in čudne artikulacije. V igri si je pridobil znatno rutino in ga tudi kot pevca resno upoštevamo. Odkritosrčno mu želimo čezdalej lepših uspehov! Manjšje tenorske partije so absolvirali g. Mohorič, Banovec in Bratuž. G. Mohorič je prav dostojno pel Vaška v »Prodani nevesti«, in izvrstno kreiral Spoletto v »Tosci«, g. Banovec je nastopil v »Nižavici«, »Plašču« itd. in je debutiral tudi kot Franjo v »Gorenjskem slavčku«. Ima simpatičen tenorček in se bo naredil. G. Bratužu prijaše le komične vloge. Zelo mu je pristojala vloga pevčeva v »Tajnosti«, v »Luizi« ni bil srečen; za take partije je treba njegovemu glasu še pgle, uglajenosti. Drugače pa je dober igralec. — Baritonske partije so si delili g. Levjar, Cvejič in Balaban. G. Levjar je letos v operi manj nastopal kot prejšnja leta, ker je kreiral v drami Otela s soglasnim priznanjem kritike. Opera ima v g. Levjarju sijajnega igralca, na boljših vrlin. Omenjamo le izborne njegove kreacije Schichija (Gian-

Britansko-francoski pogovori.

Položaj med obema zaveznikoma, ki je bil, kakor smo poročali, radi pisave in senzacionalnih odkritij nekaterih listov precej napet, se je v zadnjih dneh vidno izboljšal. Pod utisom se pišave so se vršili pogovori med londonskim francoskim poslanikom in lordom Curzonom, britanskim zunanjim ministrom pod zelo neugodnimi pogoji. Britanska vlada je dala takoj po Reuterjevi agenciji uradnim putem kategorično demantirati vesti, ki so jih priobčili angleški listi in tako se je pokazalo, da ni res, da zahteva Baldwinov kabinet od francoske vlade pismen odgovor na vprašanja, ki jih ji je bil poslal, temveč želi samo, da bi bil francoski odgovor natančen (business answer). Tudi ni točno, da bi se bil izrazil Foreign Office, da bo začel na svojo roko voditi pogajanja z Nemčijo, če bi se francoska vlada pokazala preveč nedostopna. Londonski kabinet se je samo izrazil, da bo določil pozneje svoje stališče, ko bo dožnal, kakšno je mnenje francoske vlade.

Iz vsega tega je razvidno, da skuša britanska vlada pomirjevalno vplivati doma kakor tudi v Franciji, kajti grozeča pisava nekaterih angleških listov je v zadnjih dneh duhove precej razburila. Razvidno je pa tudi, da vlada v oficijelnih krogih kakor tudi v javnem mnenju Anglije gotovo nezaupanje napram francoski politiki glede nemškega vprašanja in da iz tega izhaja vsa nervoznost, ki se veča, čimbolj se približuje odločitev.

Celo Daily Mail, ki je bil dosedaj najzvestejši prijatelj antante, se je v gotovi meri približal mnenju Observerja. Ta očita Francozom, da je njih politika nerazumljiva, skrivnostna, in da ne izraža dovolj jasno, kaj želi (wants). K temu pripomni pariški »Gaulois«: Ta očitek bi najmanj pričakovali, kajti ne vemo, da bi se bila francoska politika spremenila v zadnjih dveh letih in da bi se bil g. Poincaré ogulil razjasnitelj, ki jih je kdo zahteval od njega.

Resnica je sledeča: Velika Britanija je ena onih držav, ki neposredno niso trpele radi vojne in katerih varnost ni ogrožena. Postala je sita sedanjega nejasnega in negotovega položaja, ki jo ovira, da se na novo oživi njena trgovina. Ker bi pa rada čim najhitreje prišla do rešitve problema, je pripravljena sprejeti tudi kompromisne predloge in se pa pri tem zelo čudi, da Francija tega noče in ne more storiti. Radi tega poskuša Anglija pritiskati nanjo v upanju, da bo slednjič vendarle odnehala.

Da pa ta politika upliva tudi na Nemčijo in jo podpira v njenem odporu, je razumljivo. Zato je Francozi ne odobravajo, kajti britansko francoski pogovori so s tem otežkočeni. Pri tem pa francoska zunanja politika ni samo politika g. Poincaréja in kabineta, temveč politika naroda in parlamenta; dokaz temu je priznanje, ki ga je vlada (parkrat celo enoglasno) dobila od parlamenta, oziroma senata.

K sklepu omenimo še mnenje, ki ga izraža londonski »Star«: londonski oficijelni krogi so mnenja, da želi g. Poincaré podaljšati čas pogajanj, ker upa, da se bo v kratkem času popolnoma zrušil nemški odpor v ruhrskem ozemlju. — To dejstvo bi bilo velike važnosti, kajti potem bi bili dani vsi predpogoji za hitro in uspešno rešitev krize, ki vznemirja Evropo že toliko časa.

—žn—

Slovanski svet.

— Razmere med Slovaki in Čehi na Slovaškem se stalno izboljšujejo. Mržnja proti Čehom na Slovaškem, ki jo je ustvarila nekaj gonia avtonomistov, nekaj tudi nelep obnašanje slabih Čehov, polagoma polema. Med Čehi in Slovaki na Slovaškem se razvija zadnji čas prijateljstvo in pobratimstvo. Da je res tako, dokazuje med drugim tudi manjša občina Zabokreki v nitraski okolici, kjer žive Čehi in Slovaki v najlepšem prijateljstvu. Agitacija avtonomistov je naletela tam med Slovaki na nerodovita tla. — Slovaki žive združeni z brati Čehi pod svobodnim solncem. Madžarski jarem jih več ne žuli, za kar do komolca Boga zahvaljujejo, kar je med Slovaki pametnih, razboritih mož.

— Srednješolstvo v češkoslovaški republiki. V tej slovaški državi pride ena srednja šola na 33.000 prebivalcev. Ena češkoslovaška srednja šola na 34.300 prebivalcev, ena nemška na 26.900 prebivalcev. V vsej državi je nemškega prebivalstva 25,3 odstotkov, ali srednjih šol je 31,1 odstotkov. Zda hoče šolska uprava odpraviti staro malostransko češko gimnazijo, dasti je imela lansko leto 239 študentov in namestila ustanoviti namesto nje srednjo šolo v Kralupih. Nemška gimnazija v Pragi izkazuje naslednjo rakovo poto: v Pragi II. 10 dijakov, od 212 na 202, na Kralji, Vinohradu s 169 na 135, torej za 34 dijakov. Na nemških realnih gimnazijah je prav tako: v Pragi I. se je skrótilo število dijakov za 23, na Smilovu za 28. Češkoslovaška šolska uprava vzdržuje 6—7 srednjih šol, za pripadnike tujih držav, katerih je bilo v Češkoslovaški 1651, in od tega števila je 1464, t. j. 88 odstotkov, kojih učni jezik je nemščina. Zanimivo je tudi dejstvo, da malostranska gimnazija stane 282.000 čK, nazadujoče nemške gimnazije, izmed katerih ima vinogradska 66 dijakov manj kakor malostranska, pa državo več stanejo, in sicer v Pragi II. 288.000, vzdrževanje vinogradske gimnazije znaša celo 308.000 čK. — Tu se spet jasno vidi, kako je Nemcem v češkoslovaški republiki z rožicami poslano. Šolska uprava namerava staro češko gimnazijo odpraviti, dasti izkazuje rastoče število študentov, a ne kakšne nemške gimnazije, na kateri se število dijakov krči. Da je češko časopisje odločno proti neumestni vladni nakani, je jasno ko beli dan.

Judet oprošten.

Porotniki so, kakor poročajo iz Pariza, Judeta z 11 glasovi proti enemu, oprostil. Ko so porotniki odhajali v posvetovalnico, jim je Judet dejal: »Gospodje porotniki! Samo z eno besedo bi Vas rad opozoril na ono, kar sem dejal v pričetku razprave. Nisem prišel v Francijo, da tu varujem svoje interese, temveč prišel sem, da ščitim svojo čast, ki mi je nad vse. To čast polagam sedaj v Vaše roke. Zaupam porotnikom Seine-departementa.« — Publika je sprejela Judetovo oprostitev s plaskanjem. Bil je takoj izpuščen na svobodo.

Iz boljševiške Rusije.

RUSKA AVIJATIKA.

Načelnik ruske zračne flotile Znamenjski je poletel iz Moskve v Taškent z aeroplanom Jukkers. Progo, ki meri 4000 km, je preletel v 27 urah. Radi nevarnosti ni mogel leteti nad srednjeazijsko puščavo, ter je pilul nad kavkaških pogorjem.

Ruska avijatika se je v zadnjem času zelo izboljšala, ker jo močno podpirajo Nemci. Tem je bila zabranjena konstrukcija aeroplanov, ki bi jih mogli uporabiti v vojni, zato pomagajo Nemci na vse pretege Rusom pri gradbi modernih vojnih aeroplanov v nadi, da jim bo v slučaju vojne pomagala ruska zračna flotila.

Očividno so tudi Angliji zelo vznemirjeni radi tega. Svojo zračno flotilo nameravajo tako pomnožiti, da bo znašala v kratkem 84 eskadril. Sedaj pričinja ravno ona konkurenca zračnega oboroževanja, ki jo je skušala omejiti Washingtonska pogodba o mornarici.

KOMUNISTI-KAPITALISTI.

Dopisnik nekega ameriškega lista je objavil članek, v katerem popisuje, kaka bogastva imajo posamezni vodje komunistov. Trocki je predsednik enega največjih trustov v Rusiji, Kamenev je predsednik družbe, ki ima v Moskvi tri velike restavracije, v katerih so dovoljene hazardne igre, Vorovskij, ki je bil ubit v Lausanni, je zapustil ogromno premoženje v švicarskih frankih.

Vročja želja vseh ljubiteljev naše opere, da uprava pridobi zanjo najboljše slovenske operne pevke in pevce, ki so dosedaj v tujini, se je vsaj nekoliko izpolnila z angažmajem basista državne opere na Dunaju g. Julija Betetta, ki je res umetnik po božji volji. Z največjim veseljem smo ga pozdravili na našem odru in ni čuda, da so predstave, v katerih je on nastopal s svojim krasnim glasom in dovršeno igro imele velikanske uspehe, pa tudi izredno veliko privlačno moč. Njegov Kecal v »Prodani nevesti«, Knez Gremin v »Onjeginu«, Bazilij v »Brivcu seviljskem«, stavec v »Nižavici«, Marbuel v »Vragu in Katrini« (in mali vlogi) cerkovnik v »Tosci« ter puščavnik v »Čarostrelcu« so bili pevsko in igralsko dovršeni tipi, ki so izžarivali med ansambl razpoloženje, da je vsakokrat res z vneto sodeloval in pomagal predstavam do celotnega zaskočenega lepega uspeha. — Drugi basist, Poljak g. Zathay, ki na naši operi marljivo deluje že od prve sezone po prevratu, e pohvalno kreiral obširno partijo Mefistofela, Bonifaca v »Tajnosti«, Gašperja v »Čarostrelcu«, pel pa ponovno Kecal v »Prodani nevesti«, Nikalantho v »Lakme«, Sparafucila v »Rigolettu« in kneza Gremina v »Onjeginu«. V ostalih basovskih vlogah pa je nastopal g. Zupan, čigar napredek je bil za kratko dobo njegovega igralskega poklica kar presenetljiv. Pel je najrazličnejše vloge, večkrat nadomestoval g. Betetta in je dokazal, da ima lepe igralske sposobnosti. Vztrajen je, ambiciozen, ima dar za komične vloge (Štrukel) v »Gorenjskem slavčku«, Bartolo v »Brivcu seviljskem« in glas

Organizacija NRS.

Po nalogu glavnega odbora Narodne radikalne stranke se ima izvesti reorganizacija krajevnih organizacij in kasneje volitve v srezke in oblastne odbore. Pod krajevno organizacijo razumemo v smislu statuta § 32 najmanj 10 pristašev Narodne radikalne stranke v eni občini, ki voli ožji odbor sestojec še iz petih odbornikov to je: predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, odbornika in širši odbor, v katerega se volijo razven imenovanih pet, še drugi odborniki do števila 12. Ako v občini še ni 10 članov, se imenuje ta institucija občinsko zaupništvo.

Prosimo vse krajevne organizacije, da pripravijo in skličejo čimprej zborovanje članov in izvedejo nove volitve v krajevne odbore, spopolnijo poslane eksemplarije glavnega odbora v Beogradu in jih pošljejo s prepisom zapisnika zborovanja na podpisani naslov, da se more potem takoj preiti na volitev v srezke in oblastne odbore.

Ker imajo krajevne organizacije v smislu našega statuta velik vpliv na smo, da politiko stranke v Sloveniji, temveč tudi vpliv na gospodarsko politiko dotične občine, kakor tudi sreza, okrožja in dežele, radi tega pozivljamo vsa naša občinska zaupništva, da grejo z agitacijo energično na delo, da čimprej dosežejo vsaj 10 pristašev in si s tem pridobijo vse pravice krajevne organizacije.

Glavno tajništvo NRS, Wolfova ul. 14, Ljubljana.

— Javornik. Krajevna organizacija NRS na Javorniku prav dobro funkcijonira. Na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil 14. junija se je konstituiral sledeči odbor: Predsednik: Jožef Mazi, krojaški mojster, podpredsednik Valentin Kristan, trgovec in gostilničar, odborniki: Ivan Mencinger, hišni posestnik in tov. delavec, Valentin Jakeš, tov. delavec, Anton Grošelj, tov. delavec in Andrej Soklič, tovarniški mojster. Ustanovni občni zbor je bil zelo živahen, na njem je skušal oponirati socialdemokratski voditelji, pa je bil tako zavrnjen, da mu je kar sapo zaprl. Sklenilo se je pospešiti rešitev volne odškodnine, ki se je izročila našemu parlamentarnemu klubu v Beogradu. V najkrajšem času najbrže že ta teden, bo ustanovni občni zbor krajevne org. NRS v Koroški beli.

TURNERJA BRATINA - BUKŠEKOVA

SPORED PREDSTAV:

V Kamniku:

Četrtek, 12. julija 1923. »Ono«.

Petek, 13. julija 1923. »Prava ljubezen«.

Na Jesenicah.

Sobota, 14. julija 1923. »Ono«.

Nedelja, 15. julija 1923. »Prava ljubezen«.

Vsakočrat ob 8. uri zvečer.

KONZULATI V LJUBLJANI.

Gen. konzulat Č. S. R.: Brez št. 8/I.

Francoski konzulat: Ljub. kreditna banka, Dunajska cesta.

Hon. konzulat Belgije: Urad Ljublj. velesemnja.

Avstrijski konzulat: Turjaški trg 4/II.

Italijanska delegacija: Zrinjskega cesta št. 3/I.

se mu hitro razvija. Male basovske vloge so poverili novincu g. Puglju, ki obeta s primernim kultiviranjem glasu in čim pridobiti potrebno spretnost v igri dobro, porabno domačo moč. —

O naših solistinjah pa prihodnjič.

—0—

Ljubljanska drama.

Gostovanje Bratina-Bukšekova.

Roberto Bracco: »Prava ljubezen«. — Gosta iz Maribora sta se pokazala pri večerajši veseloligri v svojih svetlih bojah. Braccova »Prava ljubezen« je pikantno duhovita stvarica, ima mnogo sočnega življenja, humor je prožen, scenične situacije vplivajo s frapantnimi domislicami vesele bavnosti. Problemov seveda ni. Zapelevanje mlade udovice po rutiniranem Don Juanu s pustolovskiimi alisami in pristno južno zgovorno pretkanostjo, tvori zanimivo jedrce. Izkaže se, da je ta udovica prišla de-viško-čista v drugi zakon — in to je malo neverjetno posladkana pointa cele zgodbe. Harmonija obeh gostov glede skladnosti soigre je bila tudi v tem večeru prav dobra. G. Bratina se je predstavil kot nepri-siljen komik. Ima neko prirojeno osebno vedrost in zdrav igralski instinkt za vsako vlogo. Ostalo izpopolnjujejo bogate odreske izkušnje. G. Bukšekova je presenetila z elegantnim nastopom in je bila Ugu najboljša družica. Gostoma je bilo poklonjeno cvetje. Žal premalostestvino, a zelo hvaležno občinstvo ni štedilo s pohvalo in odlična gosta ponovno poklicala pred zastor. Kakor členoma, nameravata g. Bratina n. g. Bukšekova posetiti še nekaj mest po pokrajini, v prvi vrsti Kamnik in Jesenice. Zelimmo jima na pot mnogo uspehov za iskreno-umetniški trud, od občinstva pa mnogobrojne posete. To kar nudita, je njuno najboljša. Morda nas v prihodnje razveseli-ta tudi z našimi deli — morda v večji družbi.

Ljubljanska operna sezona 1922-23.

II.

solistov je imela opera dovolj; nekateri so nastopali pogosto, drugi zopet redkeje. Druga gledališča — tudi večja — trpé na pomanjkanju tenoristov. Po smrti blagega Pepika Drvota sta prevzela v operi glavne partije gg. Sowilski in Kovač, preteklo sezono se jima je pridružil še g. Šimenc. Torej smo imeli za važne tenorske partije kar tri tenore. — Najbolj muzikalno nabražen med njimi je g. Sowilski, ki poučuje tudi na konservatoriju Glasbene Maticе solopetje. Razpolaga z dokaj močnim, v srednji legi prijetnim, v višini nekoliko prisiljenim glasom, s katerim se je prav dobro uveljavil v težkih vlogah Jenufe (Laca), Luize (Julij) in Nižave (Pedro). Z uspehom je pel tudi Luigija (Plašč) in Sokoloviča (Zrinjski). Škoda, da je njegova izgovarjava besedila malo umiljiva. Igra živahno, premišljeno. — Pri publiku je najbolj pri-ljubljen g. Šimenc, ki razpolaga z naravnim, polnim, lepo zvencim glasom. Začetkom sezone še plah in nesiguren (Janko v Prodani nevesti) je pozneje od vloge do vloge v petju in igri znatno napredoval. V »Mefistofeles« je pel naporno partijo Fausta, v Jenufi Šte-vo, v Gorenjskem slavčku Franja, v Tosci Marija, v Tosci je najbolj ugajal, manj v Čarostrelcu. Nastopa pogumno, temperamentno. — Tretji tenor g. Kovač je silno poraben, ambiciozen, priden, v kratkem času vsako partijo na-šturira in poje zanj hvaležne in nehva-

Gospodarstvo

III. ljubljanski velesemenj

Od 1. do 10. septembra letos se bo vršil III. ljubljanski velesemenj. Uprava velesemenja je storila vse, da bo ta prireditelj od vseh dosedanjih najslabše. Misli, da naj bi bil letošnji velesemenj naša največja narodno-gospodarska manifestacija, je naša močan odmev in široko razumevanje. Zanimanje je silno veliko. Trgovske in obrtniške zbornice v Sarajevu, Novem Sadu, Skoplju in Vel. Bečkerek organizirajo posebne posetitiške vlake. Tudi iz Prage je zapovedan poseben vlak. Veliko bo posetnikov iz Avstrije, Francije, Nemčije, Belgije in Italije, ki so si že rezervirali stanovanja v Ljubljani za čas velesemenja. Vse to obeta razstavljalcem lepe uspehe. Tudi letošnji velesemenj jim bo prinesel naročil, ki jih bodo zaposlovala mesece in mesece. Posebno naše obrtnike opozarjamo na to, da je to tako ugodna prilika in jim priporočamo, da si vložijo za izložbo svojih izdelkov prostor druge vrste, ki je precej cenejši od prvega in zelo pripraven. Stroški, ki jih bodo s tem imeli, so v primeri z dobičkom, ki jim ga bo velesemenj prinesel, malenkostni, saj stane kvadratni meter tega prostora le 120 Din. Tega prostora je še nekaj na razpolago, vse drugo je skoro do zadnjega kotička že zasedeno. To zopet dokazuje, kako velikega pomena so ljubljanski velesemenj za našo industrijo, obrt in trgovino.

Opozarjamo, da se prijavni rok z dne 20. t. m. zaključil, nakar se bo takoj pričelo z dodeljevanjem prostorov. Zato naj se vsak omahilivec požuri s prijavo.

Velesemenjski urad je izdal lične vložne listke in reklamne znamke v slovenskem, hrvaškem (tudi v cirilici), nemškem, francoskem, češkem in italijanskem jeziku. Vsako naše podjetje naj bi listke prilagalo svoji korespondenci in znamke nalepilo na za-

vitke. Izvolite jih v ta namen zahtevati od Urada ljubljanskega velesemenja, Ljubljana, Gosposvetska cesta, Tel. interurb. 140.

INDUSTRIJSKO - OBRTHO VZORČNA IZLOŽBA V MARIBORU

zdržena z vrtnarsko, vinarско, umetniško in gradbeno razstavo.

Od 15. do 26. avgusta 1923.) Rok za prijave podalšan do 20. julija 1923. Onim, ki se še niso prijavili, sporočamo, da se je razstavni odbor posrečilo pridobiti še nekaj prostora, tako, da zamore v polni meri vpoštevati tudi se prijave, ki dosepejo po prijavnem roku, toda najkasneje do 20. julija 1923. Po tem roku se prijave ne bodo več upoštevale razen, če bo na razpolago še kaj prostora. Odbor si prizadeva, da omogoči vsakomur izdelbo na razstavi in upa, da bo našel pri industrijskih in obrtniških popolno razumevanje in podporo.

Gradbena razstava bo obsegala vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. Odbor polaga posebno važnost na to, da se te razstave udeležijo predvsem domača podjetja, ter poziva vse stavebnike in stavbena podjetja, da se čimprej prijavijo. Za ta oddelek vlada zlasti v inozemstvu veliko zanimanje in bi bil odbor pripravljen, da v slučaju nezadostnih prijav domačih podjetnikov sprejme tudi inozemske ponudbe.

Legitimacije za polovnično vožnjo na vseh železniških progah naše države se dobe pri vseh denarnih zavodih in podružnicah špedicije »Balkana«, ter stanejo dinarjev 20. Te legitimacije veljajo za vse zunanje obiskovalce obenem, kot permanentne vstopnice in ni treba plačati nobene vstopnine. Zato priporočamo, da si vsako nabavi pravočasno tako legitimacijo.

Ogliase za razstavljalni katalog sprejema pisarna razstavnega odbora in pooblaščenega glavnega izdajatelja L. Sušnik, Maribor, Gosposvetska ulica 16. Katalog izide v 100.000 izvodih in bodo imeli oglašji v njem največji uspeh.

Na bodočem praškem vzorčnem velesemenju, ki se vrši od 2. do 9. septembra postavljen bode letos prvič poseben paviljon za prodajo izdelkov češkoslovaške in tujezemske ljudske umetnosti kakor veznine, čipke, narodne noše, igrače, okrašeni predmeti itd. pod pogojem, da mora biti vse v resnici pristna narodna umetnost. Ponaredbe so izključene. Na to okolnost se opozarjajo prodajalci in prodajalke izdelkov narodne umetnosti v Sloveniji, ki imajo na jesenskem velesemenju v zato določenem paviljonu pravico prodajati omenjene izdelke na drobno.

Sejem plemenskih bikov v Rapperswilu. Zveza vzhodno-švicarskih zadrug priredi tudi letos jeseni in to 11., 12. in 13. septembra sejem plemen. bikov (Schweizer-schlag) v Rapperswilu na Zürichskem jezuru. Podrobne informacije o sejmu daje poslovodja zveze dr. M. Litscher v Sevelen, Kanton St. Gallen.

Mednarodna razstava lesa v Lyonu. V Lyonu se bo vršila letos od 6. do 21. oktobra velika mednarodna razstava lesa in lesnih izdelkov. Pismene prijave se imajo vpsolati najdalje do 15. avgusta t. l. a vzorci morajo biti v Lyonu do 20. septembra t. l. Cena za 1 štand znaša 1000 frankov. Prijave se lahko vpošlejo potom naše trgovske agencije v Lyonu (Agence Commerciale Privilegiée, Lyon, 27, Rue Sala 27).

Porast vinskih cen v Sloveniji. Slabo vreme v zadnjem času je zelo neugodno vplivalo na razvoj vinske trte. Radi tega je letos pričakovati še slabšega pridelka od lanskega leta. To je napotilo vinske trgovce, da so pričeli v večjih količinah nakupovati lanskega vina, kar je temu dvignilo cene. Zaloga lanskega pridelka pa so še vedno velike, zlasti v mariborskem, ljubotškem, ormoškem, bizeljskem in pa ptujskem okraju.

Ljubljanska borza prične posloovati najbrž tekem septembra. Vsa pripravljala dela so v polnem teku.

DOBAVE

Dobava drv. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 26. julija t. l. očetna licitacija glede dobave 600 kubičnih metrov bukovih drv. Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled.

Dobava inventarskih stvari. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 27. julija t. l. očetna licitacija glede dobave raznih škafel, miz, torb itd. Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled.

Dobava prešane sena. V intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 14. julija 1923 javna licitacija glede dobave 200.000 kg prešane sena. Predmetni oglašji z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava jute. Uprava državnih monopolov v Beogradu sprejema do 28. julija t. l. ponudbe za dobavo 250.000 m jute. Predmetni oglašji z vzorcem je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava jekla. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 28. julija t. l. očetna licitacija glede dobave jekla za nožice. Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava decimalnih tehtnic. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 4. avgusta t. l. očetna licitacija glede dobave 30 decimalnih tehtnic z uteži (sistem Fauerbachs). Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moka. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 4. avgusta t. l. očetna licitacija

glede dobave 730.000 kg pšenične krušne moka (tipa 80 odstotkov). Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ovsa. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 6. avgusta t. l. očetna licitacija glede dobave 780.000 kg ovsa. Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava brzojavnih drogov. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 6. avgusta t. l. očetna licitacija glede dobave 750 brzojavnih drogov razne dolžine. Predmetni oglašji v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava sena in slame. Dne 23. julija t. l. se bodo vršile očetne licitacije glede dobave sena in slame pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani za garnizijo Ljubljana, pri vojnem okraju v Celju za garnizijo Celje, pri voj. okraju v Mariboru za garnizijo Maribor in pri komandi mesta v Slovenski Bistrici za garnizijo Slovenska Bistrica. Predmetni oglašji z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državni dohodki meseca marca. Celokupni državni dohodki (monopoli, carine, takse, davki, državna posesti) so znašali v marcu 563.542.613 dinarjev.

Uvoz masla. Finančno ministrstvo je dooznalo, da nvažajo mnogi uvozniki rastlinsko maslo pod imenom svinjske in gosje masla, ki sta prosti uvozne carine ter se na ta način izognejo uvoznim carinam. Radi tega je odredilo ministrstvo da morajo carinarne preiskati vsako pošiljko uvoženega masla, da se prepreči ali je uvožena masla živalska ali rastlinska.

Glavni urednik: Ivan Podržal.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Prosper Mérimée:

Verne duše v vicah.

(Nadaljevanje.)

Razpravljalo se je le o dvobojih, o ljubavnih pustolovčinah, o ponočevanjih. Eeden je pravil, kako je osleparil svojo gospodnjo in se preselil ravno en dan prej, ko bi moral plačati najemnino. Dragi je poslal k nekemu vinskemu trgovcu po več steklenic najboljšega vina na račun profesorja, ki je takrat dijak najboljši privijal; tretji je ubil svojega tekmeča itd. Vsa je imel svojo dogodivščino, s katero se je ponasal. V začetku je bil don Juan ob poslušanju takih stvari vse pobit. Toda polagoma je v vinu in v splošnem veselju popolnoma izgnila njegova potrptost. Zgodbe so mu vzbujale smeh in celo občudoval je tiste, ki so bil podvzeli kaj posebno drznega. Začel je pozabljati na modre sklepe, s katerimi je prišel na univerzo in se prilagajati dijaškim običajem; ti običaji so pa bili kaj priprosti in lahki. Obstoiali so namreč v tem, da si vsak vse dovolji prdi pillos, to je proti takim ljudem, ki niso

vpisani na univerzi. Študent je med pillos v so-vražni deželi, in ima pravico postopati proti njim, kakor so Judje proti Kananejcem. Ker pa mestni poglavar nič kaj ne spoštuje svetih univerzitetnih zakonov in samo išče, kako bi jim škodoval, zato morajo podpirati drug drugega in zlasti ohraniti vse tajnosti zase.

Ta vzpodbudni govor je trajal toliko časa, dokler niso bile steklenice prazne. Ko pa je vino pošlo, so govorniki potihnila drug za drugim in vsak je občutil silno željo po počitku. Ni še zašlo solnce, ko so se razšli vsaki na svoj dom. Don Juan je ponudil posteljo don Garcia. Komaj da se je zleknil na usnjeni žimnici, že sta ga premagala utrujenost in vino in ga zazibala v globoko spanje. V začetku so bile njegove sanje tako bizarne in zmedene, da je občutil le neprijetno negotovost. Počasi pa so se mu slike razjasnile, če smemo tako reči, in se odmotavale ena od druge. Zdelo se mu je, da plove z ladjo po široki motni reki, s katero se Guadalkvivir v zimi niti primerjati ne bi mogel. Ladja ni imela niti jader, niti vesel, niti krmlila, obrežje pa je bilo pusto in zapuščeno. Tok jih je tako gibal in zibal, da je občutil slabost in je po njej

sklupal, da mora biti ob ustju Guadalkvivira, kjer se neskušenih čolnarjev navadno loteva morská bolezen. Kmalu pa se je struga zožila, tako, da je lahko videl in slišal vse z obeh dveh bregov. Tedaj sta se na obeh obrežjih istočasno prikazali dve svetli postavi, ki sta se mu bližali vsaka od svoje strani, kot da bi mu šle na pomoč. Okrenil se je na desno in videl tam starca strogega in resnega obraza; bil je bos, in je bil odet v sivo raševino. Zdelo se je, da proži roko proti donu Juanu. Potem se je ozrl na levo in videl ženo, visoke postave in plemenitega legega obraza; v desnici je držala venec cvetic in mu ga nudila. Istočasno pa je zapazil, da barka pluje sicer brez vesel, a v tisti smeri, katero odloča njegova volja. Bližal se je obrežju, kjer je bila ženska; tedaj pa je zaslišal klic z desne strani, obrnil glavo tja in že se je tudi ladja tako okrenila. Starčev obraz se je zdel še strožji kakor je bil prej. Vse, kar je bilo videti njegovega telesa, je bilo pokrito z ranami in zabarvano s strjeno krvjo. V eni roki je držal trnjevo krono, v drugi pa bič z železnimi kroglicami na koncu.

(Dolge prih.)

O priliki proslave

25 letnice obstoja Rožne doline

priporočata svojo restavracijo

pri „Cvičku“

s senčnatim vrtom, kjer se vrši dne 15. t. m. velika veselica z godbo in plesom itd. Prvo-vrstna vina, topla in mrzla jedila.

Za obilen poset prosita

Milka in Anton Rifi.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 3—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davčino vred.

Krasna nova vila

z lepim vrtom in prostim stanovanjem v Ljubljani se ugodno proda. Vprašati pri družstvu hišnih posestnikov, Dunajska c. 17 od 4.—6. ure ali pismeno.

Enonadstropna hiša

na prometnem kraju v Mariboru s dobrodoščo trgovino z mesnim blagom in dvoriščno hišico s velikim skladiščem. Kupec dobi takoj stanovanje, trgovino in skladišče. Vici, Maribor, Glavni trg 5.

Kamno, jamež,

kdečo deteljico, semensko ajdo, ipovo cvetje, suhe gobe itd. plačuje najbolje Sever & Co. Ljubljana, Volfova ul. 12.

Knjigovodja,

bilanclist, z večletno prakso išče službe. Cenj. ponudbe pod »Peršketen« na upravo lista.

Auto

osebal, Nesselsdorfer, zelo dober, lepa karoserija 15/45 H-P, 6 sedov, se po ugodni ceni proda. Chyatal, Ljubljana, Maršnova cesta 30.

Gospod,

ki je dne 3. julija zvečer zamajal dežnik v kavarni »Emona« se prosi naj ga takoj vrne v upravo »Jutranje Novosti«, ako more imeti posledico.

Hiša s pekarno

v največjem industrijskem meju Slovenije 25.000 prebivalcev (brez konkurenčno veliki promet), se proda s celo investicijo za 300.000 dinarjev. Naslov pove upravo lista.

Uradnik

z večletno prakso vseh pisarniških del išče primerne službe. Sprejme tudi mesto delovodje, skladiščnika ali poslovodje. Ponudbe s navedbo plače pod »Delavcem« na upravo »Jutranje Novosti«.

Kostanjev les

za tašni kupujem vsako množico. Ponudbe s ceno, franko vagon v Sloveniji in množico na Rudolf Zoré & Co., Ljubljana, Gledališka ulica 7/II.

Novo pohištvo,

obednice (mahagoni) in salonska garnitura (piliš), skupno ali posamezno se proda najvišjemu ponudniku. Za ogledati v brzo-zvozem skladišču južnega kolodvora v Ljubljani dnevno med 8.—11. in 14.—16. ure. Pismene ponudbe, vezane na 8 dni je vrniti pod št. 681/II-23 na obratno ravnanstvo južne železnice v Ljubljani do 7. julija.

Lokal

(ali sobo) primeren za čevljar-sko obrt iščem za takoj. Cena postranska stvar. Ponudbe pod »Podjetnik« na upravo lista.

Nova hiša

4 sobe, 2 kuhinje, jed. shramba klet in delavnica, velik vrt, še za sidavo na prometnem kraju za vsako obrt se proda. Kupcu čez mesec dni stanovanje na razpolago. Zadnja cena 175.000 Din. Poizve se pri sodarju na Viču št. 113.

Malol

Priporočam za vsemu p. n. občinstvu za vsa soboslikarska in plesarska dela; posebno priporočam svojo novo iznajdbo, odpravljam vsako mokroto od od zidov v roku 48 ur; vse po najnižji ceni. Na plačilo počakam do 1 leta dni. Naročnike sprejemam, Hugo Pleško, Zagreb, Maruličeva ul. 5.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg (tovarna vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroca na peresih). Specijalna tvrdica za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zahtevajte oferte in cenike!

V drž. kopalnici Dobrna

se odda preko stanovanjske oblasti v Celje ena soba za samca pri g. Maks Kraus.

Letni manipulant

išče službo kot prevzemalec lesa in oglja. Nastop mogoč takoj. Cenjene ponudbe pod »Vesten« na upravo lista.

Premog-zdrob

čez 5000 kalorij nudim franko vagon Mestnje Din 2.800 za vagon. Takojšnja dobava ca 10 vagonov, drugače 2 vagona na mesec. Cenjena naročila pod »Zdrob 5500« na upravnistvo.

Gospodilna,

ki je absolvirala trgovski tečaj s dobrim uspehom, želi primerne službe, najraje v Ljubljani. Cenj. ponudbe prosil pod »Zanesljiva« na upravo lista.

Pozor, tiskarne!

Prodajam poceni rokopolis pre-vođa znamenitega angleškega romana v syrho ponatise in založbe. Naslov v upravi.

Ištem

večjo svojo posojila proti popolni pupilarni varnosti in ugodnim obrestim. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Varnost«.

Mosko kolo „Jax“

s prostim tekom, malo rabljeno, se proda. Zelo lahek tek. Kračun, Čretnik — Poljane.

Proda se

posestvo, sestojče iz hiše v dobrem stanu, gospodarska poslopja, 8 oralov sveta, vrt, sadonosnik, aljve, 1/4 ure od postaje Rače, lepa lega, po zelo ugodni ceni. Ponudbe pod »Prilika« na upravo lista.

Malo hišo

z vrtom se kupi. Naslov v upravi lista.

Dve damski obleki

čisto moderni, najfinije sukno, se poceni proda. Naslov v upravi lista.

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvalejše delilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spedejočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 3—

Meji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 3—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje z ekvarel-barvami ali pastel-barvniki Din 3—

Črnipeter

staroznana, vesela družabna igra za zimске večere. 1 igra Din 3—

Vse se dobi v

zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: Din 60.000.000.

Rezerva: Din 32.515.000

Podružnice:

Bled, Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Eicegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

! Oglašujte v „Jutranjih Novostih“ !

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavica:

Din 25.000.000

Rezerve:

nad Din 20.000.000

LJUBLJANA, Dunajska cesta v novi palači

Brzojavni naslov: BANKA LJUBLJANA

Tel. št. 261, 413, 502, 503 in 504

Čekovni račun: št. 10.509

Podružnice:

Brežice, Novi Sad, Celje, Ptuj, Gorica, Sarajevo, Kranj, Split, Maribor, Trst, Metković

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.